

Vägledande lösningar – Case- uppgifter:

Case: Uppgift 1a - Privatbudget för Anna

Låt oss först beräkna Annas årsinkomst, fasta och variabla utgifter för att också hjälpa oss lösa uppgifterna **b** och **c**.

Inkomst

1. Studiemedel: $6\,300 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 75\,600 \text{ kr}$.
2. Extrajobb: $3\,400 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 40\,800 \text{ kr}$.
3. Sommarjobb: $12\,000 \text{ kr}$.

Total årsinkomst: $75\,600 \text{ kr} + 40\,800 \text{ kr} + 12\,000 \text{ kr} = 128\,400 \text{ kr}$.

Fasta utgifter

1. Hyra: $3\,400 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 40\,800 \text{ kr}$.
2. El och värme: $500 \text{ kr varannan månad} = 500 \text{ kr} \times 6 = 3\,000 \text{ kr}$.
3. Hemförsäkring: $1\,100 \text{ kr/år}$.
4. Busskort: $700 \text{ kr var tredje månad} = 700 \text{ kr} \times 4 = 2\,800 \text{ kr}$.
5. Mobiltelefonabonnemang: $89 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 1\,068 \text{ kr}$.
6. Internetabonnemang: $200 \text{ kr var tredje månad} = 200 \text{ kr} \times 4 = 800 \text{ kr}$.
7. Streamingtjänst: $200 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 2\,400 \text{ kr}$.
8. Reseförsäkring: 800 kr/år .

Totala fasta utgifter per år: $40\,800 \text{ kr} + 3\,000 \text{ kr} + 1\,100 \text{ kr} + 2\,800 \text{ kr} + 1\,068 \text{ kr} + 800 \text{ kr} + 2\,400 \text{ kr} + 800 \text{ kr} = 52\,768 \text{ kr}$.

Genomsnittliga fasta utgifter per månad: $52\,768 \text{ kr} / 12 \text{ månader} = 4\,397 \text{ kr}$.

Variabla kostnader

1. Mat: $1\,400 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 16\,800 \text{ kr}$.
2. Kläder: $400 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 4\,800 \text{ kr}$.
3. Nöjen: $200 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 2\,400 \text{ kr}$.
4. Böcker: $250 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 3\,000 \text{ kr}$.
5. Oförutsedda småutgifter: $200 \text{ kr/månad} \times 12 \text{ månader} = 2\,400 \text{ kr}$.
6. Sommarsemester: $5\,000 \text{ kr/år}$.
7. Skidsemester: $5\,000 \text{ kr/år}$.

Totala variabla kostnader per år: $16\,800 \text{ kr} + 4\,800 \text{ kr} + 2\,400 \text{ kr} + 3\,000 \text{ kr} + 2\,400 \text{ kr} + 5\,000 \text{ kr} + 5\,000 \text{ kr} = 39\,400 \text{ kr}$.

Uppgift d.

I förhållande till Annas årsinkomst på $128\,400 \text{ kr}$ är hennes totala utgifter (fasta + variabla) $52\,768 \text{ kr} + 39\,400 \text{ kr} = 92\,168 \text{ kr}$. Det lämnar henne med ett överskott på $128\,400 \text{ kr} - 92\,168 \text{ kr} = 36\,232 \text{ kr}$ per år, vilket är bra. Hon har också ett sparande på $50\,000 \text{ kr}$, vilket ger henne en bra finansiell buffert.

Uppgift e.

Anna har både överskott och sparande. Det innebär att hon har möjlighet att investera. Om hon investerar klokt kan hon öka sin avkastning och därmed sin förmögenhet över tid. Hon bör dock först och främst se till att hon har en lämplig nödfond.

Anna kan överväga att investera i aktier eller fonder, men hon bör vara medveten om att investeringar alltid innebär risk och att det är viktigt att noggrant undersöka enskilda investeringsmöjligheter.

Om hon väljer att investera bör hon också överväga att sprida sina investeringar för att minimera risken. Diversifiering kan uppnås genom att investera i olika branscher, geografiska områden eller olika typer av tillgångar (aktier, obligationer, fastigheter etc.).

Anna bör också titta på sina långsiktiga mål med investeringarna. Om hon har ett långsiktigt mål, som att köpa fastigheter eller spara till pensionen, kan det påverka vilka typer av investeringar som är bäst för henne.

Slutligen kan det vara en bra idé för Anna att prata med en ekonomisk rådgivare eller investeringsrådgivare innan hon fattar beslut om att investera sina pengar.

Här är de goda argumenten för de val som har gjorts:

1. **Totalt investeringsbelopp:** Beslutet att investera hälften av överskottet och en del av sparandet grundar sig på principen om riskdiversifiering. Det är alltid klokt att ha ett sparande för oförutsedda utgifter eller vid plötsliga förändringar i inkomsten. Genom att endast investera hälften av överskottet säkerställer Anna att hon har tillräckligt med likviditet till hands. Dessutom är det viktigt att notera att investeringar innebär risk, inklusive risk för förluster. Genom att bara investera en del av sparandet undviker hon att exponera hela sitt sparande för denna risk.
2. **Riskprofil:** Anna är ung och har många år på sig att återuppbygga sitt sparande om hennes investeringar inte går som förväntat. Dessutom har hon inga stora utgifter som barn eller skulder, vilket gör att hon kan hantera en högre riskprofil. Men hon bör också tänka på framtida utgifter som t.ex. köp av bostad, vilket kan kräva en mer konservativ investeringsstrategi på lång sikt.
3. **Investeringstidshorisont:** Med en lång investeringstidshorisont kan Anna investera i aktier med hög volatilitet, eftersom hon har tid att vänta ut marknadens svängningar om de skulle falla. Historiskt sett har aktiemarknaden alltid gett en positiv avkastning över långa tidsperioder, även om den kan vara volatil på kort sikt.
4. **Diversifiering:** Diversifiering är en nyckelstrategi för att minimera riskerna. Genom att investera i olika sektorer och geografiska områden blir Annas investeringar mindre sårbara för svängningar i en specifik sektor eller region. Grön teknologi är ett lovande område men innebär också hög risk. Genom att investera i mer stabila sektorer som hälso- och sjukvårdssektorn och konsumentvaruindustrin kan hon balansera denna risk.
5. **Valda aktier:** Investeringsvalen återspeglar Annas intressen och behov av diversifiering. ETF inom grön teknologi ger henne bred exponering mot denna sektor, vilket ökar hennes möjligheter att dra nytta av framgångsrika företag inom området. Hälso- och sjukvårdssektorn är känd för sin relativa stabilitet, och konsumentvaruindustrin kan erbjuda regelbundna utdelningar och stabila avkastningar. Genom att blanda dessa investeringar sprider hon sin risk och potential för tillväxt.

Uppgift 1b - Privatbudget för Anders

Låt oss först beräkna Anders årsinkomst, fasta och variabla utgifter för att hjälpa oss lösa uppgifterna **b** och **c**.

Inkomst

1. Studiemedel: $6\,300 \text{ kr} * 12 \text{ månader} = 75\,600 \text{ kr}$.
2. Extrajobb: $3\,400 \text{ kr} * 11 \text{ månader (startade i februari)} = 37\,400 \text{ kr}$.
3. Sommarjobb: $6\,000 \text{ kr}$.

Total årsinkomst: $75\,600 \text{ kr} + 37\,400 \text{ kr} + 6\,000 \text{ kr} = 119\,000 \text{ kr}$.

Fasta utgifter

1. Hyra: $3\,400 \text{ kr/månad} * 12 \text{ månader} = 40\,800 \text{ kr}$.
2. El och värme: $500 \text{ kr varannan månad} = 500 \text{ kr} * 6 = 3\,000 \text{ kr}$.
3. Hem- och ansvarsförsäkring: $1\,100 \text{ kr/år}$.
4. Busskort: $700 \text{ kr var tredje månad} = 700 \text{ kr} * 4 = 2\,800 \text{ kr}$.
5. Mobilabonnemang: $89 \text{ kr/månad} * 12 \text{ månader} = 1\,068 \text{ kr}$.
6. Internetabonnemang: $400 \text{ kr var tredje månad} = 400 \text{ kr} * 4 = 1\,600 \text{ kr}$.
7. Streaming: $500 \text{ kr/månad} * 12 \text{ månader} = 6\,000 \text{ kr}$.
8. Reseförsäkring: 800 kr/år .

Totala fasta utgifter per år: $40\,800 \text{ kr} + 3\,000 \text{ kr} + 1\,100 \text{ kr} + 2\,800 \text{ kr} + 1\,068 \text{ kr} + 1\,600 \text{ kr} + 6\,000 \text{ kr} + 800 \text{ kr} = 57\,168 \text{ kr}$.

Genomsnittliga fasta utgifter per månad: $57\,168 \text{ kr} / 12 \text{ månader} = 4\,764 \text{ kr}$.

Variabla utgifter

- Mat: $1\,400 \text{ kr} * 12 = 16\,800 \text{ kr}$.
- Kläder: $1\,000 \text{ kr} * 12 = 12\,000 \text{ kr}$.
- Nöjen: $600 \text{ kr} * 12 = 7\,200 \text{ kr}$.
- Böcker: $250 \text{ kr} * 12 = 3\,000 \text{ kr}$.
- Oförutsedda småutgifter: $200 \text{ kr} * 12 = 2\,400 \text{ kr}$.
- Sommarssemester: $6\,000 \text{ kr}$.
- Skidsemester: $8\,000 \text{ kr}$.

Totala variabla utgifter per år = $16\,800 \text{ kr} + 12\,000 \text{ kr} + 7\,200 \text{ kr} + 3\,000 \text{ kr} + 2\,400 \text{ kr} + 6\,000 \text{ kr} + 8\,000 \text{ kr} = 55\,400 \text{ kr}$.

Uppgift d.

Beräkning av överskott: Total inkomst - Totala fasta utgifter - Totala variabla utgifter = $119\,000 \text{ kr} - 57\,168 \text{ kr} - 55\,400 \text{ kr} = 6\,432 \text{ kr}$.

Så efter att ha betalat alla sina fasta och variabla utgifter har Anders ett överskott på $6\,432 \text{ kr}$ för året, vilket motsvarar cirka 536 kr per månad.

Det är positivt att han budgeterar med ett överskott och inte underskott, vilket indikerar en sund budget eftersom han lever inom sina medel och har utrymme att spara. Men hans sparande på endast $10\,000 \text{ kr}$ kan vara lite lågt för oväntade utgifter eller eventuella investeringar.

Anders skulle kunna överväga att minska sina variabla utgifter, som nöjen, kläder och resor, för att spara mer. Han skulle också kunna försöka öka sin inkomst genom att arbeta fler timmar i sitt extrajobb eller hitta annat arbete..

Uppgift e.

Anders har ett överskott varje månad, vilket innebär att han har möjlighet att investera. Om han investerar klokt kan han öka sin avkastning och därmed sin förmögenhet över tid. Han bör dock först och främst se till att han har en lämplig nödfond.

Om han väljer att investera bör han överväga att sprida sina investeringar för att minimera risken. Han bör också titta på sina långsiktiga mål med investeringarna. Om han har långsiktiga mål, som att köpa fastighet eller spara till pensionen, kan det påverka vilka typer av investeringar som är bäst för honom.

Det kan vara en bra idé för Anders att prata med en ekonomisk rådgivare eller investeringsrådgivare innan han fattar beslut om att investera sina pengar.

--

1. **Budget:** I modul 1 beräknade ni att Anders har ett överskott efter utgifter på 6 432 kr per år, vilket motsvarar cirka 536 kr per månad. Han har också 10 000 kr på ett sparkonto till sitt förfogande för att investera. Med tanke på att Anders är ung kan man anta att han har en måttlig risktolerans. Med detta i åtanke kan vi med gott samvete rekommendera en balanserad investeringsstrategi, vilket innebär en blandning av både säkra och mer riskfyllda investeringar. Om vi antar att han investerar hela överskottet och en del av sitt sparande, skulle vi kunna föreslå följande:
2. **Riskprofil:** Med tanke på hans ålder, inkomst och framtida planer bedömer ni att Anders har en måttlig risktolerans. Han är ung och har en stabil inkomst, men använder också en stor del av sin inkomst till nöjen. Att investera i en brett diversifierad aktieindexfond, såsom en global indexfond, skulle ge exponering mot hela marknaden, minska risken förknippad med enskilda aktier och passa en lång investeringshorisont.
3. **Investeringshorisont:** Eftersom Anders är ung kan hans investeringshorisont betraktas som lång. Han har många år framför sig för att tjäna pengar och kan därför tolerera vissa svängningar på marknaden. En del av portföljen kan också investeras i en teknologifokuserad fond eller enskilda aktier, eftersom Anders har visat intresse för denna sektor. Detta skulle utgöra den mer riskfyllda delen av portföljen men med potential för högre avkastning.
4. **Diversifiering:** För att minska risken kan ni sprida Anders investeringar. Han kan placera en del av sina pengar i en brett diversifierad aktieindexfond, en del i en teknologifokuserad fond eller enskilda aktier, och resten i säkrare tillgångar som obligationer eller ett högräntekonto. Det skulle också vara klokt att ha en del av portföljen i säkrare tillgångar som obligationer eller ett högräntekonto för stabilitet och säkerhet.
5. **Aktiemarknadens natur:** Ni bör komma ihåg att förändringar i ekonomin kan påverka värdet av Anders investeringar. Han måste vara medveten om att det alltid kommer att finnas upp- och nedgångar på marknaden. En nödfond på cirka 3-6 månaders utgifter bör skapas för att hantera oväntade utgifter eller eventuella förluster från investeringar. För Anders skulle detta vara cirka 15 000-30 000 kr.

Genom att följa denna strategi kommer Anders att kunna bygga en sund ekonomisk framtid samtidigt som han uppfyller sina nuvarande behov och framtida mål. Det är dock viktigt att notera att alla investeringar innebär en viss grad av risk, och det är viktigt att vara bekväm med den risknivå som väljs.